

...maš četrtek in ...
...v ...
...23. dia.
...12.5.9. dia., četrtek
...19. dia. Inca Jugoslavije
...dia. Naročnina se pošlje
...Sloven-
...Ospodarja" v Ma-
...Koroška cesta 5.
...do pošilje do od-
...Naročnina se pla-
...v naprej.
...115.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v ...
Koroška cesta št. 5. ...
...na vrata. ...
...in reklamacije
Cene insercij po dog-
vora. Za večkratne ...
primeren popust. Neustre-
ne reklamacije so pošiljati
prosta.
Čekoval račun poštno-
uradu Ljubljana št. 2821.
Telefon izbruhov št. 22.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

52 števk.

Maribor, dne 28 decembra 1925

56. letnik

Moč režima.

Ob sklepu leta je potrebno, da si predočimo pravo moč beograjskega vladnega režima, ki nas je davil skozi celo leto. Iz tega pridobimo tudi mnogo koristnih naukov za nove volitve, ki nas čakajo začetkom bodočega leta.

Volitve bodo boj z geslom: za in proti spremembi ustave in tako je bil tudi skozi celo leto razdeljen beograjski parlament na dve skupini: na vladno, ki je za nadvlado Beograda potom centralizma, in na opozicijsko, ki zahteva potom spremembe ustave pravi ter poštenu sporazum in popolno enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Početakom leta je bilo v vladnem taboru 92 radikalnih, 85 demokratičnih, 8 samostojnih in 10 vladno-muslimanskih poslancev, to je skupaj 195 poslancev. Za ustavo je glasovalo 223 poslancev, torej se je že lani ustavi izneverilo 28 poslancev, ker so spoznali krivičnost in nesposobnost centralizma. Opozicijo so tvorili Jugoslovanski klub z 28, zemljoradniki s 23, Spahovi muslimani s 14, socialisti z 10, srbski republikanci in druge manjšinske skupine z 29 poslanci, to je skupaj 104 poslancev. To bi še bila nekaka vladna centralistična večina, če ne bi bilo krivično razveljavljenih 59 komunističnih mandatov in če ne bi stal izven parlamenta Hrvatski blok s 60 poslanci. Če seštejemo v parlamentu delujoče opozicijske skupine (104), komuniste (59) in blokaše (60), dobimo 223 poslancev ter vidimo, da je bila vladna «večina» že početkom leta krivična, nasilna in lažnjiva.

Pašičev režim je poskrbel, da je bilo pri zadnjih volitvah v celi Jugoslaviji samo 2.480.620 volilcev, ker narodnostne manjšine niso smele voliti in ker se je zlasti delovnemu ljudstvu na vso moč in z vsemi sredstvi krutila volilna pravica, — in še od teh volilcev se je samo 65 odstotkov volitev udeležilo. Če predstavljamo en poslanec povprečno tri in pol tisoč volilnih glasov, potem vidimo, da nima vladna večina niti 35 odstotkov od vseh glasov in niti 23 odstotkov od vseh, ki so bili upravičeni voliti. Te številke nam dovolj jasno pričajo, kako manjšina tlačí ogromno večino.

Ščasoma, ko je postajala korupcija Pašič-Pribičevićeve vlade vedno večja, med narodom pa vedno močnejša in glasnejša zahteva po sporazumu s Hrvati in Slovenci, se je začela iz demokratskega kluba nagibati Davidovičeva skupina z 41 poslanci na stran opozicije in tako je bilo za Pašič-Pribičevićev režim 154 poslancev, proti pa 145 poslancev in to brez komunistov in poslancev Hrvatskega bloka. Če preračunamo to v volilne glasove, dobimo za vladno 511 tisoč glasov, proti njej pa 538 tisoč, predstavljenih v parlamentu in k tej večini je treba še prišteti 303 tisoč glasov hrvatskega bloka in 200 tisoč komunističnih volilcev.

In pri vsem tem sta Pašič in Pribičević še vedno govorila o «narodni» skupščini in pa o tem, kako njuna vlada predstavlja «narodno» voljo! Da bo še lepše, nas je proti koncu leta iznenadil Pašič s tem, da je nastopil s samoradikalno vlado — z 92 poslanci proti 419,

kolikor bi jih moralo vedno biti v narodni skupščini, če bi hotela zaslužiti in nositi to ime.

Pašič je storil to radi tega, da pri volitvah nastopi kot čisto srbska stranka, da naprti vso odgovornost za slaba dela dosedanje vlade svojim bivšim zaveznikom, demokratom in da navoli kar največ volilcev s praporom Velike Srbije dobro vedo, da je zvezni prapor radikalev in demokratov po Srbiji hudo osovražen.

Čas do volitev bo izpolnjen s hudimi boji in prepiri med bivšimi in sedanjimi ministri in to nas živo spominja na grške razmere, kjer je nova vlada v par dneh obsodila in tudi pobila ministre svoje prednice. Grški oblastniki so složno v imenu domoljubja, pravice in celo narodne volje izzivali Turčijo, jo hoteli izropati in končno so svoj narod pogнали pred turške puške. Turki so se branili, streljali so seveda ostro, grška vojska je doživela strahovit poraz, ker grškim vojakom ni bilo za boj in ker so bili vsi grški oblastniki brezvestni vojni zločinci. Ko so pa vsi skupaj pribežali domov, je ena oblastniška skupina drugo obsodila, češ, vi ste krivi, mi bi to boljše napravili, če tudi so se eni kakor drugi izkazali v vojnem navdušenju in begu.

Naši ministri se sicer ne bodo poklali, pač pa se bodo hudo kregali, ker so eni druge odgnali od korit in ker v koritih pri skupni samopašnosti, razsipanju in izkoriščevanju ni dosti ostalo.

Ob koncu leta.

Čitatelj, zvesta in dobra sva si bila skozi celo leto. Tudi sedaj lepo skrbno prečitaj te vrste, dobro jih premisli in stori potem odločen sklep! Leto nagiba k koncu in zatone kmalu v večnosti.

Ko je vladal Rimljanom dobri in ljudomili cesar Tit, si je vsak večer izprašal vest o svojem delu preko dneva in če se mu je zdelo, da je storil pre malo ali celo nič dobrega, je ves nesrečen vzdiknil: «Amici, diem perdidit». (Prijetelji, dan sem zapravil). Ako pogledamo v preteklo leto nazaj, kaj lahko rečemo? Smo li tudi mi zapravili leto? Hvala Bogu, ne, kajti s ponosom zremo na uspeh in napredek. Armada krščanskega kmetkega ljudstva — raste, se množi in krepi, število naročnikov «Gospodarjevih» stalno raste kljub draginji in težavam, ki jih imate vi čitatelji in mi izdajatelji. Uspeh nas napolnjuje z veseljem, ponosom in samozavestjo, kajti mi vidimo v tem predpogoj za zmago načel in želj krščanskega ljudstva.

Dober učitelj

vam je bil «Slovenski Gospodar» v preteklem letu in vedno od svojega začetka sem. Učil je opazovati svet in opozarjal vestno na duševni in gospodarski napredek. Do svojega groba se človek uči in nikdar dovolj ne zna. Tega smo se tudi mi dobro zavedali in temu primerno smo ravnali. Poglejte si naše gospodarska, strokovna poročila in sodite, ali ni res, kar trdimot!

Vnet zagovornik

je bil «Slov. Gospodar» vsemu našemu ljudstvu. Kdo

je tako odločno, neizprosno in pošteno oznanjeval resnico, odkrival in grajal krivice, ki so se nam godile v gospodarskem oziru in tudi drugod?! Kdo je neizprosno razgalil vse izdajalsko početje in škodo, ki jo delajo našemu ljudstvu nasprotniki in lastni izdajalski sinovi? Res, hudo je, da je v naši domovini toliko slabega in gnilega, toda čitatelj, le pomisli, koliko več bi tega bilo, kako večje krivice bi se nam godile, ako ni bi bili tako odločni!

Neustrašen oznanjevalec

zahtev in pravic slovenskega kmetkega ljudstva je bil naš list. Jasno in glasno izpovemo, da ne priznavamo nobenih predpravil v naši državi ne stanovom, ne pokrajinam in ne plemenom. Nismo za bratstvo praznih besed, temveč za bratstvo in enakopravnost v dejanju smo. Kar je neumnega, škodljivega ali krivičnega, to bomo neizprosno zatirali tudi naprej, kakor smo to dosedaj. Le na resnici, poštenju in medsebojnem spoštovanju pravic bomo zgradili in utrdili našo državo in s tem dosegli zase srečnejšo bodočnost, drugače nikoli! Kmetkega ljudstvo mora biti enakopravno z drugimi stanovmi, Slovenec mora biti enakopraven Srbu in Hrvat, katoličan pravoslavnemu in vsi skupaj moramo biti pravi svobodni državljani in ne podložniki in hlapci! V tem je zapopadana cela naša borba in javnem življenju!

Priden novičar

je bil naš list in prinašal celo leto kopico žalostnih in veselih dogodkov iz našega domačega življenja in iz tujih krajev. Tako bo ostalo tudi v bodoče. Človek mora vedeti dandanes tudi nekaj o tem, kako je po svetu in se samo to, kar je za njegovo pečjo. Zato mora čitati in se zanimati za vse, kar je važnega okrog njega, kako delajo, živijo, trpijo ali uživajo drugi.

Tako si ostanimo zvesti, skrbimo prijateljsko toke in z nesebičnim delom bomo dosegli zmago. Težko je sedaj življenje nas vsi, ki od poštenega dela živimo. Toda mi vemo, da z vztrajnim delom nekaj dobrega in trajnega ustvarimo. In gletel Doručka nam rač kakor mladike iz debla naših otročiči. Za nje ustvarjamo lepše, ugodnejše in boljše življenje, ako se kelih trpljenja ne more mirno nati!

Bistriamo si glave, zavijamo rokave, s čistim srcem pojdimo neustrašeno na delo. Zmaga nam ne izostane. Naj velja geslo, kakor so ga popevali naši predniki:

«Vsi smo za enega, eden za vsacega!»

S tem pozivom se zahvaljujemo vsem našim zvestim naročnikom, pridnim sodelavcem in razširjevalcem ter jih prosimo, naj vztrajajo z nami, da si priborimo «srečno novo leto».

SEM ČITAL IN BOM ČITAL!

(Dopis iz Sv. Bolfenka v Slov. gor.)

Veselje je zopet zavladalo v naših hišah — naši vojaki se vračajo iz daljne Šumadije; teško so že čakali na nje domači; božični praznik jih je zopet združil vse. — Slovesno ozaljšar je bil zadnje nedeljo cer-

tančnih obvestil o Abusiru, se je skromno oglašil Stephens, ko je gospodična Adams nekoliko prnehala, da je prišla špet k sapi, in pripravil sem kratek izvleček k stvari.»

Dal je gospodični Sadie listek.

«Izvlaček k stvari —?» se je poredno nasmejala in pogledala na listek pri luči svetiljke. «Kaj naj to pomeni —? In tule pišete: VZ Abusir —! Na listku, ki ste mi ga večerj dali, ste napisali VZ Wadi Halfa. Kaj neki hočete reči s tem VZ —?»

Stephens je zardel v svoji zadregi kakor mlad fant. «To je taka navada v našem poklicu, da rabimo za večkrat se ponavljajoče izraze posebne kratice. Ako hočemo na primer podati komu kako obvestilo, mu napišemo VZ — to je, v zadevi. In «izvlaček» je kratka vsebina na primer kakega akta.»

«Ni dvoma, to je prav kratka pot, posebno če imate veliko pisarij in posla. Pa priznati morate, da «VZ Abusir» vsekakor doni — smešno in suhoparno v tej okoličini —!»

«Taka oblika je običajna v našem uradovanju.»

«V uradovanju, da —!» je odgovorila Sadie pol zbadljivo pol nevoljno in nastal je kratek molk.

«Eno bi si želela, preden zapustim Egipt», se je tedaj oglašila gospodična Adams s svojim trdim, boječim glasom, za katerim je skrivala svoje mehko, ljubezni polno srce, «in to je, da bi mogla govoriti s postavodajalci tele dežele in jim pomoliti pod nos par suhih dejstev. Tudi jaz sem si naredila nekatere izvlečke VZ, gospod Stephens! Postava, da morajo dojenčkom in otrokom vobče umivati oči, to bi bila ena točka, — druga pa bi bila obvezen pouk o snagi —. Da vam povem, je nadaljevala z jezno nevoljo, «kaj takega kakor tukaj še nisem doživela, pa sem že dolgo na svetlu! Z istim uspehom kakor tem ljudem bi človek pridigo-

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški pisal A. Conan Doyle.

(Dalje).

Po večerji so posedli po krovu, da še malo pokramljujejo, preden odide vsak v svojo kabino.

Tedaj je nastopil dragoman Mansur, da jim, kakor je v takih izletniških družbah navada, obrazloži spored za prihodnji dan.

«Gospo in gospodje!» jih je nagovoril v svoji nagli, ropotajoči in polomljeni angleščini — bil je po rodu Arabec, doma iz spodnjega Egipta. «Jutri se spomnite, da ne bodete pozabili vstati, ko udari ura k dovršitvi vašega izleta v puščavo še pred poldnem. Prišedši na kraj, kjer vas pričakujejo osli — prišli bodo namreč še pred vami peš iz Wadi Halfa — homo jez-dili pet milj* preko puščave mimo tempeljna Anton-ra, ki leži na potu, in tako bomo dosegli slavno skalo Abusir. Imenuje se tudi prižnica, to pa zato, ker je podobna prižnici.

Ko pridete k skali, se bodete prepričali, da stojite na robu kulturnega sveta in civilizacije in omike in da vas že par korakov zanese v deželo dervišev — Raz vrha skale bodete občudovali vso krasoto Nilovih pragov pod seboj obenem z vsemi njihovimi naravnimi lepotami in obenem z vso nepregledno puščavo. Vsi slavni ljudje, ki so kedaj obiskali Abusir, so na njegovo skalo zapisali svoje ime — in zato bodete tamkaj tudi vi zapisali svoja imena —!»

Mansur je nekoliko počakal, da so poslušavci imeli

* Osem kilometrov, slabi dve uri.

* Perzijsko-turška beseda, pomeni trg, v orientalskih mestih središče vsega trgovskega in družabnega življenja.